

Література

1. Наука для XXI століття. Нові зобов'язання // Всесвітня конф. по науці. Будапешт. — 1999 / ЮНЕСКО, Париж, 2000/
2. Т. Стюарт. Багатство від розуму. — 1998.
3. А. Цибуляк. — Урядовий курь'єр. — 20.07.2007.
4. Джелалі В. І. Синтез методологій філософа і конструктора — необхідна умова рішення основних і найбільш актуальних проблем // Матеріали 5-ої міждержавної науково-практичної конференції. — НТТУ «КПІ». — 1999. — С. 111—112.
5. Джелалі В. І., Кулініченко В. Л. Інноваційна культура і здоров'я // Кібернетика та обчислювальна техніка. — 2006. — Вип. 150. — С. 88—103.

Н. І. Березанська, асист.,
кафедра інформатики КНЕУ
О. Ю. Декар, асист., КНУТД

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

*Перевірку знань треба підпорядковувати найголовнішій меті —
поглибленню, закріпленню, розвитку знань.
В. Сухомлинський.*

Управління будь-яким процесом передбачає здійснення **контролю**, тобто певної системи перевірки ефективності його функціонування. Контроль покликаний забезпечити зовнішній зворотний зв'язок (контроль викладача) і внутрішній (самоконтроль студента). Контроль спрямований на отримання інформації, аналізуючи яку, викладач вносить необхідні корективи в хід навчального процесу.

Органічною частиною навчального процесу, яка проводиться у рамках чинних форм організації навчання у ВНЗ: на лекціях, семінарах, практичних і лабораторних роботах, — є поточна перевірка. Завданням *поточної перевірки* успішності студентів є збереження оперативного (безпосередньо у процесі навчання), зовнішнього («викладач — студент — викладач») і внутрішнього («викладач — студент — студент») зворотного зв'язку. На базі отриманої інформації проводиться необхідне коригування навчальної діяльності студента, що особливо важливо для стимулювання його самостійної роботи.

Більшість викладачів усвідомлює, що в системі контролю знань студентів є багато недосконалого, що не відповідає сучасним вимогам. Основних недоліків традиційно здійснюваного контролю

можна вказати два: а) репродуктивний характер; б) суб'єктивність в оцінюванні навчально-пізнавальної діяльності.

Подолання їх, на наш погляд, у певній мірі, сприятиме впровадження **тестового контролю** знань студентів.

У педагогічній літературі під дидактичним тестом розуміють підготовлений, згідно з певними вимогами, комплекс стандартизованих завдань, що дозволяють виявити в учасників тестування компетенції, піддаються певному оцінюванню за заздалегідь встановленими критеріями». Тест, як правило, складається з двох частин — інформаційної та операційної. Інформаційна частина має включати чітко і просто сформульовану інструкцію (що і як слід виконувати учаснику тестування). Бажано, щоб інструкція супроводжувалася прикладом виконання. Операційна частина тесту складається з певної кількості тестових завдань. Виконані тестові завдання потребують відповідної оцінки і визначення знань тестованого.

Тестовий контроль дає можливість викладачеві упродовж досить обмеженого часу перевірити якість знань у значної кількості студентів; за його допомогою стає можливим контроль знань, умінь, навичок на необхідному, заздалегідь запланованому рівні. На підготовчому етапі впровадження тестового контролю реальним є самоконтроль, знання оцінюються більш об'єктивно, варто відзначити, що у процесі тестування увага студентів фіксується не на формулюванні відповіді, а на осмисленні її суті, у зв'язку з чим створюються умови для постійного зворотного зв'язку між студентом і викладачем.

Проте тестовий контроль знань має й істотні недоліки, які можна поділити на три групи: 1) недоліки, які лежать в основі сутності контролю (ймовірність випадкового вибору правильної відповіді або здогадка про неї; можливість при застосуванні тестів закритого типу оцінити тільки кінцевий результат (правильно — неправильно), у той час як сам процес, що привів до цього, не розкривається); 2) недоліки психологічного характеру (стандартизація мислення без урахування рівня розвитку особистості); 3) недоліки, що ґрунтуються на організаційно-методичних показниках (велика затрата часу на складання необхідного «банку» тестів, їх варіантів, трудомісткість процесу; необхідність високої кваліфікації вчителів та експертів, що розробляють тестові завдання).

На наш погляд, існують реальні шляхи усунення цих недоліків. Наприклад, оптимальна кількість варіантів закритого типу (4—5) або ж застосуванням різних за конструкцією тестових завдань. Для того, щоб тестовий контроль знань був результатив-

ним, необхідно дотримуватись таких психолого-педагогічних вимог щодо його застосування:

1. Поступове впровадження тестового контролю, що дасть змогу студентів психологічно підготуватися. Розпочинати слід з простих тестів, через деякий час вводячи більш складні конструкції.

2. Завдання повинні мати комплексний характер.

3. Тестовий контроль мусить гарантувати об'єктивність оцінки знань, умінь і навичок студентів, сприяти усуненню суб'єктивізму, а відтак і формуванню позитивного ставлення до навчального предмета, а також до викладача.

4. Важливим є дотримання організаційної чіткості в проведенні тестового контролю, яка передбачає: наявність оргмоменту, під час якого педагог пояснює тестові завдання, дає відповіді на запитання студентів, обов'язково визначає час, необхідний для виконання роботи; забезпечення кожного студента бланком відповідей стандартного зразка, що великою мірою заощаджує час і студентів, і викладачів.

5. Тестові завдання дають змогу значно скоротити час очікування студентами оцінки після виконання завдання, що є дуже суттєвим фактором — як психологічним, так і виховним.

6. Обов'язково слід робити аналіз результатів тестування.

Отже, тест як система завдань специфічної форми і відповідного змісту є науково обґрунтованим інструментом оцінювання знань, умінь і навичок студентів, допомагає здійснювати індивідуальний контроль результатів навчання кожного з них, мобільно керувати навчально-виховним процесом.

*О. О. Беляєв, д-р. екон. наук, проф.,
О. М. Комяков, канд. екон. наук, доц.,
кафедра політекономії факультетів
управління та маркетингу*

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА: МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

Викладання дисципліни «Соціальна економіка» в нашому університеті потребує деяких узагальнень.

1. Як і кожна наука, «Соціальна економіка» проходить певні етапи свого розвитку: докласичний, класичний, неокласичний, професійної зрілості, криза, фрагментарності. Зараз вона знахо-